

Danmark at erfare, at i 13 tyske Stater har Kvinder ikke Ret til at være Medlem af nogen politisk Forening; de kan altsaa heller ikke selv danne nogen saadan. Disse forældede reaktionære Love har selvfølgelig lagt Valgretsagitationen de største Hindringer i Vejen, men i 1902 er der dog dannet en Valgretsforening med Medlemmer fra alle tyske Stater; det har kunnet lade sig gøre, fordi dens Sæde er i Hamborg, hvor Kvindernes Deltagelse i det politiske Foreningsliv ikke er forbudt.

Som bekendt har de tyske Kvinder nu det bedste Haab om at faa disse Forhold ændret, idet det nye Udkast til en fælles tysk Foreningslov bl. a. indeholder en Ophævelse af Forbudet, og da Ophævelsen støttes af alle Partier, er der ingen Udsigt til, at dets Levetid endnu er ret lang.

»Men hvorfor har vi opnaaet dette gode Resultat?« spørger Frk. Schirmacher. »Kun fordi vi har stillet vore Fordringer endnu langt højere. Vi har forlangt Valgret, saa har vi faaet Foreningsret. Det er altid noget. Det gælder i det hele taget om at være med, om at vise sin Interesse. Det siges saa tit, at Kvinder har ingen Interesse for Politik; i de sidste 5 Aar har vi arbejdet paa at gøre denne Tale til Skamme. Da der i 1906 ved Rigsdagens Opløsning frembød sig en udmærket Lejlighed til at demonstrere vor politiske Modenhed, greb vi den med begge Hænder. Samtidig med at de nye Valg udskreves, dannede vi en Valgkomite, og denne oprettede i de forskellige Kredse Valgbureauer, hvor enhver Kvinde, der ønskede at deltage i Agitationen, skrev sit Navn ind i vore Protokoller med Angivelse af, i hvilket Partis Tjeneste hun ønskede at virke. Det mægtige Centrumsparti var dengang imod vor Sag; der var derfor ingen Kvinde, der tilsagde dette sin Hjælp, ellers fordelte de sig over alle Partier. Disse Kvinder hjalp med i den travle Tid før Valget, de skrev udenpaa Konvolutter, førte Lister, udførte kort sagt alt forefaldende Arbejde.

Paa selve Valgdagen kastede de sig med Iver ind i Agitationen og deltog endog i den saakaldte »Schlepperdienst«, der bestaar i at hente Vælgerne til Stemmeurnen.

Efter Valgene holdt vi i Mainz et stort Møde, hvor alle Partier var repræsenterede. Der var almindelig Begejstring over den Maade, hvorpaa Kvinderne havde deltaget i Valgkampagnen, og alle Talere var enige om, at vi burde have Stemmeret. Vi var da ærlige nok til at sige til Mændene, at naar vi havde hjulpet dem ved dette Valg, saa havde vi ikke gjort det for deres Skyld; vi vilde kun derigennem vise dem, at Kvinderne er en Magt, som vil kunne hjælpe Mændene i kommende politiske Situationer, men tillige en Magt, som de maa frygte for at holde nede.»

Taleren gik nu over til at omtale de forskellige Omraader, paa hvilke Kvinden ønsker Valgret. Hun meddelte, at der intetsteds i Tyskland findes Kvindevalgret til kirkelige Raad, hvilket er ganske urimeligt, da det hovedsagelig er Kvinder, der besøger Kirkerne. Hun fortalte meget livligt om hvorledes det var gaaet til, da den tyske Menighed i Paris, i hvilken By Frk. S. selv lever, i Anledning af Kirkens og Statens Adskillelse selv skulde overtage Forvaltningen af sin Kirke. Under et Møde, hvor de kirkelige Forhold skulde ordnes, og som afholdtes i selve Kirken, rejste hun sig op og foreslog, at Kvinder ved de kommende kirkelige Afgørelser skulde have Stemmeret. Da den første Forundring hos de tilstedeværende havde sat sig, var der i Grunden ingen, der havde noget at fremføre herimod, og Forslaget vedtoges.

Hvad den kommunale Stemmeret angaar, er de tyske Kvinder gennemgaaende lige saa daarligt stillede som med Hensyn til den kirkelige. I Preussens Love staar der ganske vist at »enhver Tysk« (jeder Deutsche) har Stemmeret; egentlig giver Loven altsaa ogsaa Kvinder denne Ret. Mange har derfor søgt at faa deres Navn optaget

paa Valglisten, og naar det er blevet afslaaet, har de ladet det komme til Proces. Men de har tabt alle Processerne. Engang maa det dog gaa op for de styrende, siger Frk. S. med Vægt, at man ikke kan lade Kvinder betale Skat uden tillige at give dem Stemmeret.

Naar man til Slut vender sig til den politiske Valgret, vil man se, at den eneste af den Art Rettigheder, der findes i det tyske Rige, ikke er en frisindet Foranstaltning, men tværtimod en Levning fra Lensvæsnets, idet der findes enkelte Steder, hvor de storgodsbesiddende Kvinder har Stemmeret. Men da de aldrig afgiver deres Stemme personligt, men lader sig repræsentere af Mænd, faar dette ingen Betydning.

Efter at Taleren havde givet disse meget interessante faktiske Oplysninger, gled hun over til mere almindelige Betragtninger. Hun betonedes stærkt, at Mændene aldrig vil give os Stemmeret blot fordi de indser, at det vilde være retfærdigt, selv de mest frisindede Forfatninger i Europa, Frankrigs og Schweiz's, har jo intet gjort paa dette Omraade. Nej! først naar vi tilstrækkelig tydeligt har vist, at vi er en Faktor, de politiske Partier maa regne med, en Magt, som det er nødvendigt at staa sig godt med, først da har vi Haab om at komme med i det politiske Liv.

Frk. Schirmacher endte sit fængslende Foredrag med en Opmuntring til danske Kvinder om at slutte sig sammen i en fast Organisation og med et Ønske for os om en hurtig Sejr.

E. K.

Sverrig.

I Kong Gustafs Trontale ved den svenske Rigsdags Aabning d. 16. ds. gav Kongen Kvinderne Løfte om *politisk Valgret*, naar det foreløbig vedtagne Grundlovsforslag er endelig vedtaget (sandsynligvis om et Aar).

Den kommunale Valgret har de svenske Kvinder haft siden 1862, ganske vist i en meget begrænset Form.

HUSK

at indsende Skattebillet, i København til d. 1. d. 1ste, paa Frederiksberg inden d. 15. Febr.